

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyň: **a) MUDr. V. J., b) Mgr. O. J.**, proti žalované: **Česká lékařská komora**, se sídlem Dolní nám. 38, Olomouc, o kasační stížnosti žalobkyň proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 1. 2008, č. j. 22 Ca 118/2007 - 72,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 1. 2008, č. j. 22 Ca 118/2007 - 72, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 5. 4. 2007, č. j. 22 Ca 118/2007 - 19, odmítl žalobu, již se žalobkyně domáhaly zrušení výzvy žalované ze dne 20. 10. 2006, č. j. 1246/06, kterou byla žalobkyně sub a) vyzvána k zaplacení členského příspěvku člena České lékařské komory za rok 2004 ve výši 1470 Kč. Soud dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Proti tomuto usnesení podaly žalobkyně kasační stížnost ze dne 23. 5. 2007 a požádaly o osvobození od soudních poplatků.

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 3. 9. 2007, č. j. 22 Ca 118/2007 - 41, žádosti žalobkyň o osvobození od soudních poplatků nevyhověl s odůvodněním, že žalobkyně adekvátně nereagovaly na výzvu k předložení potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech. Krajský soud dále přípisem ze dne 14. 9. 2007 žalobkyně vyzval k zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ve výši 3000 Kč.

Tento přípis byl žalobkyním společně s usnesením o neosvobození od soudních poplatků doručen dne 21. 9. 2007.

Podáním ze dne 30. 9. 2007, podaným k doručení Krajskému soudu v Ostravě dne 1. 10. 2007, žalobkyně zpochybnily postup krajského soudu ve věci jejich osvobození od soudních poplatků a usnesení ze dne 3. 9. 2007 včetně výzvy k zaplacení soudního poplatku označily za protiprávní.

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 10. 1. 2008, č. j. 22 Ca 118/2007 - 72, řízení o kasační stížnosti zastavil a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění soud uvedl, že žádosti žalobkyň o osvobození od soudních poplatků nevyhověl a žalobkyně k výzvě soudu soudní poplatek nezaplatily.

Proti tomuto usnesení podaly žalobkyně (dále jen „stěžovatelky“) včas kasační stížnost, ve které zdůraznily své špatné majetkové poměry a konstatovaly, že bylo povinností krajského soudu je osvobodit od soudních poplatků. Napadené usnesení označily za protiprávní a protiústavní a navrhly jeho zrušení.

Žalovaná se ve svém vyjádření ztotožnila s postupem krajského soudu a navrhla zamítnout kasační stížnost pro její nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; zkoumal při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti [§ 109 odst. 2 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)].

Podle § 109 odst. 3 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné [§ 103 odst. 1 písm. c)] nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. d)], jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že řízení před krajským soudem bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelky v kasační stížnosti ze dne 23. 7. 2007 požádaly o osvobození od soudních poplatků. Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 3. 9. 2007, č. j. 22 Ca 118/2007 - 41, žádosti stěžovatelek o osvobození od soudních poplatků nevyhověl. V poučení soud uvedl, že proti tomuto usnesení nejsou opravné prostředky přípustné. Stěžovatelky ve lhůtě pro podání kasační stížnosti napadly toto usnesení podáním ze dne 30. 9. 2007, označeným mimo jiné jako stížnost předsedovi Nejvyššího správního soudu. Krajský soud však po marném uplynutí lhůty k zaplacení soudního poplatku řízení o kasační stížnosti ze dne 23. 5. 2007 zastavil.

Nejvyšší správní soud se neztotožnil s názorem krajského soudu, že proti usnesení, kterým krajský soud nevyhověl žádosti stěžovatelek o osvobození od soudních poplatků, není kasační stížnost přípustná. Z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu naopak jednoznačně vyplývá, že usnesení o neosvobození od soudních poplatků není ani

rozhodnutím dočasné povahy, ani se jím neupravuje vedení řízení, a proto není pochyb o přípustnosti jeho přezkumu v kasačním řízení. Nejvyšší správní soud k tomu odkazuje např. na svůj rozsudek ze dne 30. 3. 2004, č. j. 1 Afs 5/2003 - 54, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 311/2004, www.nssoud.cz, jehož předmětem byl právě přezkum usnesení o zamítnutí návrhu na osvobození od soudních poplatků.

Je tedy zřejmé, že zmíněné usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 3. 9. 2007, č. j. 22 Ca 118/2007 - 41, obsahuje nesprávné poučení o nepřípustnosti kasační stížnosti. Za této situace Nejvyšší správní soud považuje citované podání stěžovatelek ze dne 30. 9. 2007, označené mimo jiné jako stížnost předsedovi Nejvyššího správního soudu, za kasační stížnost proti usnesení, kterým stěžovatelky nebyly osvobozeny od soudních poplatků. Tento závěr učinil Nejvyšší správní soud na základě posouzení obsahu uvedeného podání, ve kterém stěžovatelky zdůrazňují protiprávnost tohoto usnesení a poukazují na své špatné majetkové poměry.

Soudní řád správní neopravňuje předsedu Nejvyššího správního soudu rušit rozhodnutí vydaná krajskými soudy. Jediným možným prostředkem, jak se účastník řízení (zde stěžovatelky) může domoci zrušení rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví, proto zůstává podání kasační stížnosti, jejíž důvodnost smí posuzovat pouze Nejvyšší správní soud.

Napadaly-li stěžovatelky podáním ze dne 30. 9. 2007 usnesení, kterým nebyly osvobozeny od soudních poplatků, pro jeho protiprávnost, Nejvyšší správní soud je toho názoru, že takové podání musí být podle svého obsahu vyloženo jako kasační stížnost směřující proti zpochybňovanému rozhodnutí.

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že se stěžovatelky před vydáním napadeného usnesení o zastavení řízení bránily proti usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků, a to podáním kasační stížnosti, kterou však krajský soud před zastavením řízení nepředložil Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu *nepředloží-li krajský soud k rozhodnutí kasační stížnost proti usnesení, jímž byla zamítnuta žádost žalobce o ustanovení advokáta, a nařídí a provede jednání, je řízení zatíženo vadou, která může mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé* [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Takový postup popírá právo na právní pomoc (čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) [srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Azs 72/2004 - 80, ze dne 14. 4. 2005, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 607/2005, www.nssoud.cz].

V projednávané věci nastala analogická situace, jakou popisuje citovaný judikát. Skutečnost, že krajský soud nepředložil kasační stížnost proti svému usnesení o neosvobození od soudních poplatků k rozhodnutí Nejvyššímu správnímu soudu, představuje v právním státě nepřípustný zásah do práva stěžovatelek na přístup k soudu, upraveného v čl. 36 Listiny základních práv a svobod.

Stěžovatelkám bez pochyby náleží právo, aby Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost jejich kasační stížnosti proti usnesení, kterým jim krajský soud nepřiznal

osvobození od soudních poplatků, a to dříve, než krajský soud řízení z důvodu nezaplacení soudního poplatku zastaví. Pokud by Nejvyšší správní soud zrušil rozhodnutí o neosvobození stěžovatelek od soudních poplatků a zavázal krajský soud k tomu, aby stěžovatelky osvobodil, nebylo by již možné řízení z tohoto důvodu zastavit. Rozhodnutí o kasační stížnosti, která nebyla Nejvyššímu správnímu soudu předložena, má tedy nepopiratelný vliv na další postup a rozhodování krajského soudu v této věci.

Nejvyšší správní soud tak shledal, že řízení u krajského soudu bylo stiženo zásadní vadou, neboť soud porušil právo stěžovatelek na přístup k soudu, když stěžovatelkám odňal možnost dosáhnout zrušení usnesení, kterým stěžovatelky nebyly osvobozeny od soudních poplatků, a řízení pro nezaplacení soudního poplatku zastavil.

Popsaná vada činí napadené usnesení krajského soudu, kterým bylo zastaveno řízení o kasační stížnosti stěžovatelek ze dne 23. 5. 2007, nezákonným ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. K této vadě řízení musel Nejvyšší správní soud přihlídnout z úřední povinnosti, proto se pro nadbytečnost nezabýval jednotlivými kasačními námitkami.

Nejvyššímu správnímu soudu tedy nezbylo, než usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 1. 2008, č. j. 22 Ca 118/2007 - 72, pro jeho nezákonnost zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí. Na krajském soudu nyní bude, aby v souladu s § 108 s. ř. s. Nejvyššímu správnímu soudu předložil k rozhodnutí kasační stížnost stěžovatelek ze dne 23. 5. 2007, a to po odstranění jejích případných vad.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. krajský soud.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. dubna 2008

JUDr. Marie
Turková
předsedkyně senátu